

ΛΟΓΟΣ

Σ

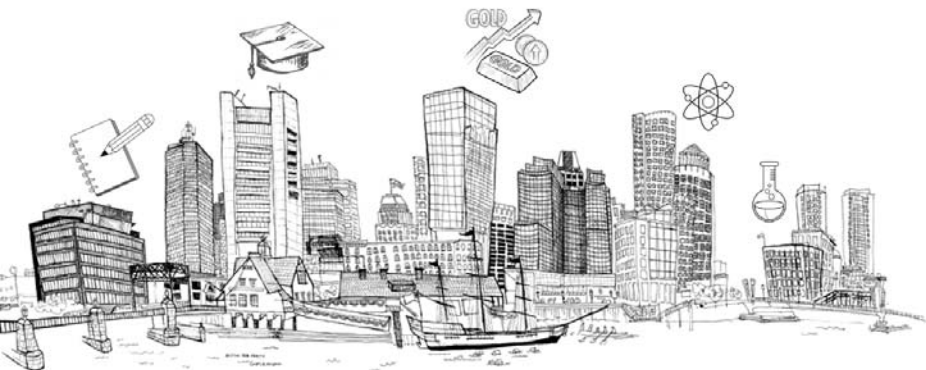
THE ART OF SCIENTIFIC MIND

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

SCIENTIFIC PRACTICE: MODERN AND CLASSICAL RESEARCH METHODS

OCTOBER 15, 2021 • BOSTON, USA

DOI 10.36074/logos-15.10.2021
ISBN 978-1-68524-897-0 (PDF)

ISBN 978-617-7991-78-5

EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM

ΛΟΓΟΣ

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«SCIENTIFIC PRACTICE:
MODERN AND CLASSICAL
RESEARCH METHODS»**

OCTOBER 15, 2021 • BOSTON, USA

Boston, USA
«Primedia eLaunch»
2021

Vinnytsia, Ukraine
«Yevropeiska naukova platforma»
2021

PSF

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

The conference is included in the catalog of International Scientific Conferences; approved by ResearchBib and UKRISTE I (Certificate № 718 dated September 10th 2021); certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 22321 dated September 11th 2021).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Bibliographic descriptions of the conference proceedings are indexed by CrossRef, ORCID, Google Scholar, ResearchGate, OpenAIRE and OUCI.

- S 30 **Scientific practice: modern and classical research methods:**
Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference, Boston, October 15, 2021. Boston-Vinnytsia: Primedia eLaunch & European Scientific Platform, 2021.

ISBN 978-617-7991-78-5

ISBN 978-1-68524-897-0 (PDF)

DOI 10.36074/logos-15.10.2021

«European Scientific Platform», Ukraine

«Primedia eLaunch», USA

Papers of participants of the II International Scientific and Practical Conference «Scientific practice: modern and classical research methods», held in Boston, October 15, 2021, are presented in the collection of scientific papers.

UDC 001 (08)

SECTION XVII. PEDAGOGY AND EDUCATION

MANDATORY USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES – NEW STANDARD OF PRIMARY EDUCATION (NEW UKRAINIAN SCHOOL) Storcheus L.	117
PROFESSIONAL PEDAGOGICAL EDUCATION EXPERIENCE OF FUTURE MASTERS IN FINLAND Viunnyk T.O., Tolmachova I.M.	120
SCIENTIFIC-INFORMATIONAL AND SOCIO-CULTURAL ACTIVITY OF THE LEADING BOOK COLLECTIONS OF THE NETWORK OF EDUCATIONAL LIBRARIES Honcharenko O.L.	123
THE IMPORTANCE OF ELECTIVE ACADEMIC DISCIPLINES ON THE PLATFORM OF ONLINE COURSES IN THE IMPLEMENTATION OF THE INDIVIDUAL EDUCATIONAL TRAJECTORY OF A STUDENT AT ZAPOROZHYE STATE MEDICAL UNIVERSITY Cherepok O., Volokh N.	126
АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Хроленко О.А.	129
ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОСТІ ДМИТРА БіЛОУСА У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ Одинцова Г.С.	131
ДО ІСТОРІЇ ПОЛІТИКИ РЕФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В СУВЕРЕННІЙ УКРАЇНІ: ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВИПУСКНИКІВ ШКІЛ Дічек Н.П.	133
КЕЙСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ Аксакова Н.	137
ПРОБЛЕМИ БІОЕТИКИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПІДДОСЛІДНИХ ТВАРИН В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ І ЕКСПЕРЕМЕНТІ Вергелес О.П., Білан О.А., Ведмідь І.В.	140
РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ Дмитрієва О.В.	146
РОЗВИТОК РЕФЛЕКСИВНИХ УМІНЬ УЧНІВ ЯК ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ Коршевнюк Т.В.	151

DOI 10.36074/logos-15.10.2021.39

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОСТІ ДМИТРА БІЛОУСА У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

ORCID ID: 0000-0003-0808-1522

Одинцова Галина Степанівна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

УКРАЇНА

У Концепції Нової української школи, Державному стандарті початкової освіти основна увага зосереджена на компетентісно орієнтованому навчанні молодших школярів. У молодшому шкільному віці провідною є комунікативна компетентність, складовою частиною якої виділяють мовну компетентність. Мовна початкова освіта здебільшого є пропедевтичною і передбачає наявність знань учнів, які відповідають рівню їхнього лінгвального розвитку.

Суттєвим доповненням до матеріалу підручників з української мови для початкової школи вважаємо мовознавчу поезію, яскравим представником якої є Дмитро Білоус. Як зазначає Г. Циц, «оригінальність творчості Д. Білоуса розкривають його поезії, які ... відбивають сучасний рівень розвитку мовознавчої науки, лексики, словникарства, енциклопедизму» [4]. Його поетичний доробок викликає значне зацікавлення багатьох дослідників, але здебільшого з погляду літературознавчого аспекту. Особливості творчості поета у стосунку до лінгвістики знаходимо в наукових розвідках В. Сухенко, Г. Стукан, Ю. Мірончук та ін.

Збірки «Диво калинове»[1] та «Чари барвінківі»[2] містять мовознавчу поезію з прикладами багатьох лінгвістичних понять, які відповідають навчальній програмі з української мови для початкової школи. Відтак поетичні тексти збіроч з успіхом можна використовувати на уроках української мови при вивченні різних тем і розділів.

Так, при опрацюванні фонетичних понять доречними будуть скоромовки (напр.: «Вимов скоро: тітка, квітка, крига, кринка, бровка, скроня, скриня, скворідка буде скоромовка!»[2]); метаграми (напр.: «Річкою красивою я взяла розгін, раптом перша літера попливла в затоку, а коли поставили іншу навзамін – стала несподівано я... порою року» (Десна, весна) [2]); логогрифи (напр.: «До мене можна з річки доплести, мене дівчина може заплести, дід як знаряддя – на плечі нести. "К" спереду відкинеш – полечу, почувеш тільки як я задзиччу» (Коса, оса) [1]); загадки про наголос як засіб розрізнення лексичного значення слова: «Слово це – старовинна будова» (зámok – замóк), «Що це за слово?» (óрган – оргáн), «Залежно від наголосу (сім'я – сім'я)», «Від малого до великого» (кóлос – колóс); поезії про особливості твердих і м'яких приголосних: «Лінивому не розгадять ніколи» (лан – лань), «Підприємство і затока» (завóд – зáвoдь) тощо. Використання подібних поетичних творів у ненав'язливій формі допомагає учням глибше усвідомити природу мовних одиниць.

Доступними для молодшого шкільного віку є сюжетні вірші про походження окремих фразеологізмів: «Ні пуху ні пера», «Зарубай на носі», «Біла ворона», «Бабине літо», «Березова каша», «Жити на широку ногу», «Видно пана по

халявах», «Ні кола ні двора», «Що значить «коника пасти?» та ін. Така мовознавча поезія є інформативною за своєю суттю, а легке сприйняття значення відомих сталих зворотів забезпечується органічним поєднанням цікавого змісту й довшої художньої форми.

Зрозуміти сутність лексичних одиниць допоможуть поезії про синоніми («Чудесні барви»), омоніми («З коси бузько летів на балку»). Етимологію окремих слів допомагають розкрити поезії «Випадкова назва» (кенгуру), «Чи важко розгадати?». Про багатозначність слів йдеться у загадках «Країна й... головний убір» (Панама), «Потрійне значення» (Чад) та ін. Призначення тлумачного словника цікаво подає поезія «Клумачний словник». Залучення цих і подібних творів у процес мовної освіти учнів молодшого шкільного віку сприятиме збагаченню їхнього словникового запасу, розвитку лінгвістичного кругозору, активізації пізнавальної діяльності.

Опанувати граматичний матеріал допоможуть вірші про частини мови «Злитки золоті», про значення відмінків «Це ж як вірші!», загадки-жарти «Займенники – псувачі», «Займенники – чистуни», загадки-шаради (напр.: «До країни знань ішов мандрівник і зустрів цікаві складники: поєднались префікс і числівник і зробились назвою ріки. Яка це назва?» (Прип'ять) [1].

На призначення розділових знаків (крапка, кома, знак оклику, знак питання, лапки, дужки) автор звертає увагу у формі загадок, адже розгадування їх – це улюблений вид навчальної діяльності молодших школярів.

Привернути увагу учнів до проблем культури мовлення можна, використовуючи поезії «Що значить слово «значить?»», «Коли забув ти рідну мову», «Вдячні слова», «Звертання», жарт «Поговорили», загадку «Найдешевше й найдорожче».

Мовознавча поезія Дмитра Білоуса – це органічне поєднання лінгвістичних знань з високою художньою майстерністю поета. Його віршам притаманні проста композиційна будова, чітка інтонаційно-ритмічна організація, потужний художньо-естетичний потенціал. Багатство тематики, жанрів, дидактичне спрямування створюють великі можливості для використання цієї поезії у процесі мовної освіти молодших школярів, сприяють формуванню мовної картини світу дитини. Ми повністю поділяємо думку К. Волинського, який стверджує: «Головний внесок Дмитра Білоуса в мовнобудівничу, популяризаторську справу – це його твори для дітей... Найголовніше їхнє достоїнство в тому, що твори цікаві!» [3]. Відтак мовознавча поезія Дмитра Білоуса характеризується великими потенційними можливостями її використання не лише на уроках української мови, а й в позакласній виховній роботі з метою формування мовної особистості молодшого школяра.

Список використаних джерел:

- [1] Білоус, Д. (1988). *Диво калинове*. Київ: Веселка.
- [2] Білоус, Д. (1996). *Чари барейківої*. Київ: Веселка.
- [3] Волинський, К. (2000). Творець «Дива калинового»: до 80-річчя від дня народження Дмитра Білоуса. *Дивослово*. (4), 62-64.
- [4] Циц, Г. (2020). Поетика творчості Дмитра Білоуса. *Філологічний дискурс*. (11), 63-67.